

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2857/2022
14.12.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Споменке Зарић, председника већа, Добриле Страјина и Весне Субић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милица Петровић, адвокат из ..., против туженог ЈКП ГРАДСКО САОБРАЋАЈНО ПРЕДУЗЕЋЕ „Београд“, чији је пуномоћник Драган Јовановић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 449/22 од 10.03.2022. године, у седници одржаној 14.12.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 449/22 од 10.03.2022. године.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев туженог за накнаду ревизијских трошкова.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 5467/21 од 04.11.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се обавезе тужени да му на име разлике у висини предвиђене и исплаћене накнаде за трошкове исхране на раду која се исплаћује у готовом новцу, исплати за период од јуна 2018. године до маја 2021. године, појединачне износе са каматом, наведене у том ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се обавезе тужени да му на име разлике између висине предвиђене и исплаћене накнаде за трошкове исхране на раду која би требало да се исплаћује у боновима уплати за период од новембра 2018. године до маја 2021. године, појединачне износе са каматом, наведене у том ставу изреке. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.900,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 449/22 од 10.03.2022. године, ставом првим и другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом и другом изреке и обавезан тужени да тужиоцу на име разлике у висини предвиђене и исплаћене накнаде за трошкове исхране на раду која се исплаћује у готовом новцу и у боновима, исплати појединачне износе са каматом, наведене овим ставовима изреке. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде и одбијен захтев туженог за накнаду трошкова

парничног поступка у износу од 1.900,00 динара, као неоснован. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 52.270,00 динара, са каматом од извршности до исплате. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова поступка по жалби исплати износ од 41.770,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права и предложио да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку.

С обзиром да је ревизија туженог дозвољена по одредби члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20), то није било потребе да се о истој одлучује као о посебној ревизији.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана одредбом члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу на неодређено време код туженог који му је, на име накнаде трошкова за исхрану у току рада, применом свог Колективног уговора, исплаћивао месечни износ од 500,00 динара бруто, од чега износ од 300,00 динара у готовом новцу, а 200,00 динара у виду бонова за исхрану, на основу броја дана када је тужилац био присутан на раду. Колективним уговором туженог број 12082, који је ступио на снагу 19.10.2018. године, у одредби члана 64. став 1, предвиђено је право запосленог на месечну накнаду за трошкове исхране у току рада у висини 500,00 динара по радном дану, с тим да ће се 300,00 динара исплатити у новцу, а 200,00 динара у боновима за исхрану. Тужилац тужбеним захтевом тражи исплату разлике у исплаћеној накнади за трошкове исхране у току рада за период од децембра 2018.године до јуна 2021. године пошто му је тужени накнаду исплатио у износу умањеном за плаћене порезе и доприносе сматрајући да износ од 500,00 динара, предвиђен одредбом члана 64. став 1. Колективног уговора туженог, представља „бруто“, накнаду.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиоца као неоснован, с обзиром да се у конкретној ситуацији не може применити одредба члана 64. Колективног уговора, којом је увећана накнада трошкова исхране на 500,00 динара, већ одредба члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава.

Апелациони суд је закључио да је првостепени суд на потпуно и правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право, па је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев тужиоца.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Одредбом члана 118. став 1. тачка 5 Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18), прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду за исхрану у току рада ако послодавац ово право није обезбедио на други начин.

У спорном периоду од јуна 2018. до јуна 2021. године примењивана су два колективна уговора туженог. Одредбама члана 63. Колективног уговора Јавног комуналног предузећа Градско саобраћајно предузеће „Београд“ („Службени лист града Београда“, број 4/15), утврђено је да запослени има право на месечну накнаду за трошкове исхране у току рада у висини од 300,00 динара по радном дану (став 1.) и да се месечна накнада за исхрану у току рада из става 1. овог члана, исплаћује по истеку месеца истовремено са коначном исплатом зараде, на основу присуства на раду запосленог за текући месец (став 2). Према одредби члана 64. став 1. Колективног уговора Јавног комуналног предузећа Градско саобраћајно предузеће „Београд“ („Службени лист града Београда“, број 96/18), запослени има право на месечну накнаду за трошкове исхране у току рада у висини од 500,00 динара по радном дану, с тим да ће се 300,00 динара исплатити у новцу, а 200,00 динара у боновима за исхрану.

Накнада трошкова исхране у току рада у истој висини била је утврђена и одредбом члана 23. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној и стамбеној делатности града Београда („Службени лист града Београда“, број 3/15) и члана 23. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној и стамбеној делатности града Београда („Службени лист града Београда“, број 78/18).

Наиме, у конкретном случају спорно је да ли је колективним уговорима који су важили у утуженом периоду висина накнаде трошкова за исхрану у току рада била предвиђена у бруто или нето износу. Такође, од значаја за примену одредаба Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, је и то да ли је право запослених на месечну накнаду за трошкове исхране у току рада предвиђено у вишем износу од износа у претходном периоду, али наведено тужени током поступка није доказао нити истицао.

Полазећи од тога да је у спорном периоду колективним уговорима код туженог послодавца и посебним колективним уговорима била јасно и недвосмислено уговорена висина накнаде трошкова исхране у току рада која ће се исплатити запосленима, Врховни касациони суд налази да је тужилац имао право на исплату накнаде ових трошкова у тако уговореним износима без умањења за порезе и доприносе по принципу обрачуна бруто зараде установљеном у члану 105. Закона о раду. У ситуацији када се у Колективном уговору наведе конкретан новчани износ који се на име накнаде трошкова има исплатити запосленом, не може се на штету запосленог претпоставити да је реч о уговореном бруто износу, јер је то противно одредби члана 118. став 1. Закона о раду, која прописује право запосленог на накнаду трошкова, па и трошкова исхране у току рада, у складу са општим актом и уговором о раду. Општим актима и уговором о раду у конкретном случају није предвиђено да је висина накнаде трошкова за исхрану у току рада уговорена у бруто износу.

Неосновани су наводи ревизије да би исплата накнаде трошкова исхране у току рада у нето износу предвиђеном колективним уговорима туженог довела до повећања зараде тужиоца, те да би због тога одредба члана 64. став 1. Колективног уговора код туженог из 2018. године могла бити и ништава имајући у виду одредбу члана 4. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (ништаве су одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плате и другог сталног примања), с обзиром да је у конкретном случају спорна примена, а не измена општег акта (колективног уговора).

**Председник већа – судија
Споменка Зарић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић